

منتشر شده توسط هیأت مدیره
کاترین فکری
shafiabadi.ac.ir

کاربرد الگوی چند محوری در آموزش رفتار کارآفرینانه و مهارت های کارآفرینی

کاترین فکری^۱، عبدالله شفیع آبادی^۲

تهران - خیابان استاد معین - خیابان هاشمی روبروی ۲۱ متری جی - کوچه کشاورز رضایی - کوچه فارمیان - پلاک ۲۸ - واحد ۴ -

کد پستی ۰۱۳۴۹۸۷۶۵۴۵، Katrin_fekri@yahoo.com

انتهای بزرگراه همت - پردیس دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، Shafiabadi.atu.ac.ir

چکیده

هدف انجام این پژوهش طراحی دو بسته برای آموزش رفتار کارآفرینانه و مهارت های کارآفرینی براساس الگوی پنج محوری شفیع آبادی است. روش پژوهش کاربردی است. بنابراین در بسته آموزشی مهارت های کارآفرینی از محور پویایی برای آشنایی با مهارت های دور اندیشی، اداره تغییرات، و مقابله با تعلل؛ از هدفمندی برای آشنایی با شناخت فرصت ها و برنامه ریزی، از خویشتن پنداری برای آموزش ریسک پذیری و مواجهه با شکست، از نیازها برای آموزش مهارت های ارتباطی، و از تصمیم گیری برای آموزش مهارت های تفکر خلاق و انتقادی و در بسته آموزشی رفتار کارآفرینانه از خویشتن پنداری برای ایجاد انگیزه، از پویایی برای شناخت فرصت ها، از هدفمندی برای تعیین ساختار، از نیازها برای تامین منابع، و از تصمیم گیری برای تعیین راهبردها استفاده شده است. این بسته ها اثربخشی شان را در تحقیقات مختلف نشان داده اند.

واژه های کلیدی: الگوی چند محوری شفیع آبادی، رفتار کارآفرینانه، مهارت های کارآفرینی

۱- مقدمه

امروزه بیکاری به دلیل افزایش جمعیت جوان کشور، رشد و پیشرفت تکنولوژی و به تبع آن جایگزین شدن ماشین آلات صنعتی بجای نیروی انسانی، ناهماهنگی بین نیازهای بازار کار با آنچه در نظام آموزشی تدریس می شود، کمبود تخصص و مهارت نیروی کار، ضعف فرهنگ کار، و در نظر نگرفتن سرمایه لازم برای ایجاد مراکز فنی- حرفه ای و کارآفرینی یکی از مسائل روز جامعه ماست و باید مورد توجه جدی قرار بگیرد (۱ و ۲).
برای رفع معضل بیکاری راهکارهای مختلفی وجود دارد. بهره گیری از خدمات مشاوره بخصوص راهنمایی و مشاوره شغلی یکی از این راهکارهاست. مشاوران شغلی می توانند به افراد کمک کنند تا تصمیم های شغلی موثری اخذ کنند (۳) و همین امر اهمیت توجه به بهره گیری از خدمات راهنمایی و مشاوره شغلی را در امر اشتغال دوچندان می کند. در این زمینه تاکید برالگوهای بومی راهنمایی و مشاوره شغلی که تناسب بیشتری با فرهنگ و آداب و رسوم جامعه ما داشته باشد اهمیت زیادی دارد که نباید مورد غفلت قرار گیرد.

۱ و * - نویسنده مسئول: استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت، گروه مشاوره، مرودشت، ایران

۲- استاد دانشگاه علامه طباطبایی

تعداد کپی ۹

مشاوران شغلی از طریق آموزش کارآفرینی می توانند به ایجاد شغل کمک کنند. واژه کار آفرینی از یک کلمه فرانسوی به معنای متعهد شدن نشأت گرفته است. بنابر تعریف واژه نامه دانشگاهی وبستر: کار آفرین کسی است که متعهد می شود مخاطره های یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی، اداره و تقبل کند (۴).

مارک من^۱ در سال ۲۰۰۷ به این نکته اشاره کرد که شایستگی ها کارآفرینی به سه گروه دانش، توانایی و مهارت تقسیم می شود و این شایستگی ها همبستگی مثبت و معنا داری با موفقیت کاری دارند. از این دیدگاه یکسری از شایستگی های مورد نیاز کارآفرینان عبارت است از: آرزوی شغلی کارآفرینانه یعنی تعیین اهداف بلند مدت و آمادگی برای اجرای هدفها، انعطاف پذیری یعنی انعطاف در تفکرات و رفتارها به منظور دستیابی به فرصت ها، توان همدلی یعنی توانایی فرد در این که بتواند خود را به جای دیگران قرار دهد، توانایی مدیریت یعنی توانایی فرد در جمع آوری و تفکیک و مدیریت منابع به گونه ای که بتواند این منابع را در جهت رشد و توسعه فعالیت ها بکار گیرد، توانایی ارتباطات یعنی توانایی در برقراری ارتباطات بین فردی و سازمانی به منظور دستیابی به اهداف کارآفرینانه، و توان تصمیم گیری یعنی توان انتخاب بهترین راه حل از بین راه حل های مختلف (۵). رفتار کارآفرینانه نیز از نظر مایر^۲ مجموعه فعالیت هایی که افراد در سطوح مختلف مسؤلیت با هدف بهره گیری خلاقانه از منابع در جهت شناسایی و استفاده از فرصت ها به انجام می رسانند (۱).

واژه رفتار کارآفرینانه به این مطلب تأکید می نماید که چه رفتاری می بایست از یک فرد سر بزنند تا او را بتوان کارآفرین نامید. در این جا تأسیس شرکت نوپا اولین سطح رفتار مورد نظر می باشد و کارآفرین بسته به فعالیت هایی که در جهت تأسیس شرکت جدید می دهد مورد مطالعه قرار می گیرد. در دیدگاه رفتاری قصد بر این است تا با طرح برنامه های مناسب برای کمک به کارآفرینان مهارت ها و دانش مورد نیاز آنان را افزایش دهند تا با بهبود فعالیت ها و عملکرد خود بتوانند به سودآوری بیشتری دست یابند (۶).

بررسی پیشینه پژوهش های انجام شده نشان داده که الگوی بومی مشاوره چند محوری شفیع آبادی بر افزایش مهارت های کارآفرینی و رفتار های کارآفرینانه در تحقیقات متعدد موثر بوده است. الگوی چند محوری شفیع آبادی یک الگوی بومی است که نگرش رشدی به انتخاب شغل دارد. بر اساس این الگو انتخاب شغل فعالیتی است پویا و هدفمند که با توجه به نوع خویش پنداری، میزان، ارضای نیازها، و توان تصمیم گیری در درون شیوه زندگی رخ می دهد. پویایی در انتخاب شغل مبین تحرک، تغییر پذیری، خلاقیت، و شادابی است. انسان علاوه بر جستجوی شغل باید در جهت یادگیری خصوصیات مشاغل تلاش کند و برای موفقیت در بازار کار به طور مستمر بر دانش و مهارت های شغلی خود بیفزاید. هدفمندی انتخاب شغل به معنای آن است که انسان از طریق اشتغال می خواهد از احساس حقارت و وابستگی به دیگران رها شود و به احساس برتری و استقلال برسد و به ایجاد و توسعه روابط اجتماعی مطلوب با اطرافیان بپردازد. خویش پنداری تا حد زیادی تعیین کننده چگونگی رفتار است. خویش پنداری قضاوتی است که فرد در زمینه های موفقیت یا شکست، ارزش ها، توانایی های خود دارد. قضاوت در مورد خود نه فقط در انتخاب شغل بلکه در تعیین رفتار و گذران زندگی موثر است. حداقل چهار عامل نگرش و عقاید والدین، طرز تلقی همقطاران، نگرش کارکنان مدرسه، و علایق شخصی - اجتماعی در تشکیل خویش پنداری موثرند. ارضای نیازهای اساسی از عوامل موثر در انتخاب شغل است. به طوری که اگر شغلی نیازهای فرد را برآورده نسازد در شرایط عادی انتخاب نخواهد شد. نیازها به سه گروه جسمانی، روانی، و اجتماعی تقسیم می شوند. تعیین اولویت و سلسله مراتب نیازها در افراد مختلف تفاوت دارد ممکن است فردی ارضای نیازهای جسمانی را در اولویت قرار دهد و دیگری برای ارضای نیازهای اجتماعی خود بی نهایت تلاش کند. جدول سلسله مراتب نیازها که حاصل تجارب گذشته و پیش بینی آینده است در نحوه عملکرد فرد در مسیر رشدی انتخاب شغل نقش انکارناپذیری دارد. تصمیم گیری جزء تفکیک ناپذیر تمام لحظات زندگی روزمره انسان است. پس آموختن آن ضرورتی حتمی است. مراحل تصمیم گیری عبارتند از: مواجهه شدن با مشکل، جمع آوری اطلاعات، اتخاذ یک تصمیم مناسب، بررسی پیامدهای تصمیم اتخاذ شده، متعهد کردن خود به اجرای تصمیم گرفته شده،

¹ - Markman

² - Mair

برنامه‌ریزی برای اجرای تصمیم، و ارزشیابی نتایج حاصل از اجرای تصمیم اتخاذ شده. در صورتی که نتایج در جهت حل مشکل و رضایتبخش باشند کار ادامه می‌یابد و در غیر این حالت فرد مجدداً مراحل تصمیم‌گیری را آغاز می‌کند. در تصمیم‌گیری شغلی فرد ضمن رعایت اصول تصمیم‌گیری، ترکیب خلاقانه تعامل بین عوامل خویشتن‌پنداری، اجتماعی، اقتصادی، ذهنی، جسمانی، و نیازها شغلی را هماهنگ و همسو با شیوه زندگی انتخاب می‌کند. از این رو، در تصمیم‌گیری به نیروی خلاقه‌ای که بتواند به طور مناسب و مطلوب عوامل فوق را به میزان معین و مشخص کنار هم قرار دهد نیاز است. این نیروی خلاق باید در خانواده و مدرسه به طور نظری و عملی به فرد آموزش داده شود (۲).

فکری، شفیع‌آبادی، نورانی پور، و احقر (۱۳۹۰) در پژوهشی "اثربخشی مشاوره شغلی به شیوه الگوی چند محوری شفیع‌آبادی را روی مهارت‌های کارآفرینی زنان سرپرست خانوار" سنجیدند. نتایج این پژوهش نشان داد که الگوی چند محوری شفیع‌آبادی موجب افزایش مهارت‌های کارآفرینی در زنان سرپرست خانوار گردید (۷).

فکری، شفیع‌آبادی، نورانی پور، و احقر (A-۲۰۱۲، B-۱۳۹۲، ۲۰۱۲، ۲۰۱۳) در پژوهشی به "بررسی و مقایسه اثربخشی الگوی چندمحوری شفیع‌آبادی با نظریه محدودیت و سازش گاتفردسون بر مهارت‌های کارآفرینی و رفتار کارآفرینانه دانشجویان" پرداختند. نتایج نشان داد که هر دو روش در افزایش مهارت‌های کارآفرینی و رفتار کارآفرینانه موثر بودند و مشاوره شغلی به شیوه الگوی چندمحوری شفیع‌آبادی در مقایسه با نظریه محدودیت و سازش گاتفردسون تأثیر بیشتری بر افزایش مهارت‌های بین فردی و فکری کارآفرینی و مولفه‌های شناخت فرصت‌ها و تعیین راهبردهای رفتار کارآفرینانه دانشجویان داشت. برای بررسی پایداری نتایج یکماه بعد از هر دو گروه مجدداً آزمون گرفته شد. نتایج مبین پایداری کارکرد پذیری هر دو گروه در طول زمان بود. در عین حال، پایداری نمرات مهارت‌های کارآفرینی و رفتار کارآفرینانه گروهی که با الگوی چند محوری شفیع‌آبادی آموزش دیدند بیشتر بود. نتایج ارزشیابی جلسات آموزشی نیز نشان داد که ۶۰٪ آزمودنی‌ها اثربخشی الگوی چند محوری را در آموزش کارآفرینی زیاد و ۴۰٪ خیلی زیاد گزارش کردند (۲، ۴، ۸).

پژوهشی توسط فکری، شفیع‌آبادی، رفاهی، و زابلی (۱۳۹۲) با عنوان "مقایسه اثربخشی الگوی چندمحوری شفیع‌آبادی و نظریه یادگیری اجتماعی کرامبولتز بر افزایش مهارت‌های کارآفرینی دانشجویان روان‌شناسی و مشاوره در دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت" انجام شد. نتایج نشان داد که هر دو روش در افزایش مهارت‌های کارآفرینی دانشجویان موثرند و بین اثر بخشی دو الگو تفاوت وجود ندارد (۹).

فکری و شفیع‌آبادی (۲۰۱۳) در پژوهشی به "مقایسه اثر بخشی مشاوره شغلی به شیوه الگوی چند محوری شفیع‌آبادی و نظریه یادگیری اجتماعی کرامبولتز بر رفتار کارآفرینانه دانشجویان مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت" پرداختند. نتایج نشان داد: هر دو الگو بر نمره کل رفتار کارآفرینانه دانشجویان و خرده مقیاس‌های شناخت فرصت‌ها، و تعیین راهبردهای کارآفرینی تأثیر مثبت داشته‌اند و اثر بخشی الگوی چند محوری شفیع‌آبادی بیشتر بوده است؛ هر دو الگو بر خرده مقیاس تصمیم‌گیری برای کارآفرینی تأثیر مثبت داشته‌اند اما تفاوت معنادار نبوده است؛ الگوی چند محوری بر خرده مقیاس تعیین ساختار کارآفرینی تأثیر مثبت داشته و نظریه یادگیری اجتماعی بر خرده مقیاس تامین منابع کارآفرینی تأثیر مثبت داشته است (۵).

لذا این پژوهش با نتیجه‌گیری از تحقیقات انجام شده و انجام برخی اصلاحات مورد نیاز قصد دارد بسته آموزشی طراحی شده فکری و شفیع‌آبادی برای آموزش مهارت‌های کارآفرینی و رفتار کارآفرینانه براساس الگوی چند محوری شفیع‌آبادی را به محققان و پژوهشگران برای برگزاری دوره‌های آموزش کارآفرینی معرفی کند.

۲- روش

این پژوهش از دو بخش تشکیل شده است. بخش اول که بررسی مفاهیم الگوی چند محوری شفیع‌آبادی و تحقیقات انجام شده در این زمینه پرداخته است یک تحقیق کتابخانه‌ای است و بخش دوم که بسته‌های آموزشی را برای

افزایش مهارت‌های کارآفرینی و رفتار کارآفرینانه از طریق الگوی چند محوری شفیع آبادی طراحی کرده است از حیث نتایج یک پژوهش کاربردی است. جامعه آماری بخش اول پژوهش دانشجویان بوده اند و الگوی چند محوری شفیع آبادی اثربخشی‌اش را روی افزایش مهارت‌های کارآفرینی و رفتار کارآفرینانه دانشجویان در تحقیقات مختلف نشان داده است. ابزار اندازه گیری بخش اول پژوهش پرسشنامه مهارت‌های کارآفرینی (۱۳۹۱) و رفتار کارآفرینانه (۱۳۹۱) بوده است که روایی محتوایی و سازه شان توسط متخصصان تایید شده است و اعتبارشان از طریق محاسبه ضریب آلفای کرانباخ روی ۵۰۰ نفر از دانشجویان به ترتیب ۰/۸۰ و ۰/۹۱ بدست آمده است (۱۰ و ۱۱).

۳- نتایج

براساس الگوی چند محوری شفیع آبادی دو بسته آموزشی طراحی شد یکی برای آموزش مهارت‌های کارآفرینی و دیگری برای آموزش رفتار کارآفرینانه. اهم مطالب بسته‌های آموزشی به شرح زیر است :

۳-۱ - بسته آموزش مهارت‌های کارآفرینی:

جلسه اول - هدف: آشنایی اعضا با یکدیگر و قوانین گروه و مقدمه‌گویی درباره اهمیت و ضرورت کارآفرینی،
جلسه دوم - هدف: آشنایی با مهارت‌های کارآفرینی و بیان مقدمه‌ای درباره الگوی چند محوری انتخاب شغل شفیع آبادی،
جلسه سوم - هدف: آشنایی اعضا با مفهوم پویایی و پویایی شغلی، بررسی اهمیت پویایی در انتخاب شغل و کارآفرینی، کمک به اعضا برای آشنایی با مهارت‌های دور اندیشی، اداره تغییرات و مقابله با تعلل برای پویا ماندن در کارآفرینی،
جلسه چهارم - هدف: آشنایی اعضا با مفهوم هدف و هدفمندی انتخاب شغل، بررسی اهداف اشتغال (اهداف تخیلی ، تسلسلی و رشدی)، آشنایی اعضا با مهارت شناخت فرصت‌ها و برنامه ریزی و در نتیجه برنامه ریزی برای دستیابی به اهداف کارآفرینی ،
جلسه پنجم - آشنا نمودن اعضا با تعریف خویشتن‌پنداری و انواع آن، کمک به اعضا برای شناخت عوامل موثر بر خویشتن‌پنداری شغلی، تقویت خویشتن‌پنداری شغلی مثبت اعضا، بررسی ارتباط خویشتن‌پنداری مثبت با مهارت های ریسک پذیری و مواجهه با شکست و ارتباط این دو مهارت با کارآفرینی، جلسه ششم - هدف: بررسی تعریف نیاز، و آشنایی با دو مهارت صد درصد ضروری برای کارآفرینی (مهارت بازاریابی و نوشتن طرح کسب و کار)، و بررسی راهکارهای تسریع تقویت مهارت‌های مورد نیاز برای موفقیت در کارآفرینی،
جلسه هفتم - هدف: آشنایی اعضا با اهمیت تصمیم‌گیری در انتخاب شغل، معرفی مراحل تصمیم‌گیری شغلی الگوی چند محوری شفیع آبادی به اعضا، کمک به اعضا برای آشنایی با مهارت تفکر خلاق و تفکر انتقادی و اتخاذ تصمیمات مناسب درباره کارآفرینی و رفع مشکلات آن بدینوسیله .

۳-۲ - بسته آموزش رفتار کارآفرینانه:

جلسه اول - هدف: آشنایی اعضا با یکدیگر و قوانین گروه و مقدمه‌گویی درباره اهمیت و ضرورت کارآفرینی ،
جلسه دوم - هدف: آشنایی با رفتارهای کارآفرینانه و بیان مقدمه‌ای درباره الگوی چند محوری انتخاب شغل شفیع آبادی ،
جلسه سوم - هدف: آشنایی اعضا با مفهوم پویایی و پویایی شغلی، و کمک به اعضا برای شناخت فرصت‌های کارآفرینی براساس محور پویایی،
جلسه چهارم - هدف: آشنایی اعضا با مفهوم هدف و هدفمندی انتخاب شغل، و کمک به اعضا برای مشخص کردن ساختار کارآفرینی (نوع کارآفرینی و فردی یا شراکتی بودن کارآفرینی) براساس محور هدفمندی،
جلسه پنجم - آشنا نمودن اعضا با تعریف خویشتن‌پنداری و انواع آن، کمک به اعضا برای شناخت عوامل موثر بر خویشتن‌پنداری شغلی و کمک به تقویت خویشتن‌پنداری شغلی مثبت اعضا برای ایجاد انگیزه در زمینه کارآفرینی ، جلسه ششم - هدف: بررسی تعریف نیاز و انواع نیازهای شغلی، و انتخاب شیوه‌های مناسب تامین منابع مورد نیاز (مالی و انسانی) کارآفرینی براساس محور نیازها،
جلسه هفتم - هدف: آشنایی اعضا با اهمیت تصمیم‌گیری در انتخاب شغل، معرفی مراحل

تصمیم‌گیری شغلی الگوی چند محوری شفیع‌آبادی به اعضا، و کمک به اعضا جهت تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی درباره راهبردهای کارآفرینی، جلسه هشتم - هدف: کمک به اعضا جهت رفع اشکالات و تکمیل طرح کارآفرینی.

۴- بحث و نتیجه‌گیری

همانطور که مشخص شد الگوی چند محوری شفیع‌آبادی برپنج محور پویایی، هدفمندی، خویشتن‌پنداری، نیازها و تصمیم‌گیری تأکید دارد. بنابراین بسته آموزشی مهارت‌های کارآفرینی براساس محور پویایی برای آشنایی با مهارت‌های دور اندیشی، اداره تغییرات، و مقابله با تعلل، براساس محور هدفمندی برای آشنایی با شناخت فرصت‌ها و برنامه‌ریزی، براساس محور خویشتن‌پنداری برای آموزش مهارت‌های ریسک‌پذیری و مواجهه با شکست، براساس محور نیازها برای آموزش مهارت‌های بازاریابی و نوشتن طرح کسب و کار، و براساس محور تصمیم‌گیری برای آموزش مهارت‌های تفکر خلاق و انتقادی از مهارت‌های کارآفرینی طراحی شده است. بدین ترتیب که در جلسه پویایی با تأکید بر مفهوم پویایی به معنای افزایش دانش و اطلاعات به اعضا کمک می‌شود تا بر مهارت دوراندیشی به معنای بررسی عواقب هر تصمیم، و مهارت اداره تغییرات به معنای اتخاذ تصمیم مناسب در هنگام تغییر و مواجهه با چالش تسلط یابند. همچنین با آموزش فنون مقابله با تعلل از جمله تقسیم کار به اجزای کوچک و استفاده از طرح‌های ۵ دقیقه‌ای (انجام کار به مدت ۵ دقیقه و ادامه آن در صورت تمایل و دست کشیدن از آن در صورت عدم تمایل همراه با مشخص کردن ۵ دقیقه‌ای بعدی برای ادامه کار)، و مسامحه مثبت (انجام ندادن کار و تفکر درباره کارهای زیادی که باید انجام شود جهت افزایش انگیزه کار کردن) به اعضا کمک می‌شود که همواره خود را پویا و پر تحرک نگه دارند. در جلسه هدفمندی با تأکید بر مفهوم هدفمندی به معنای رهایی از احساس حقارت و رسیدن به استقلال به اعضا کمک می‌شود مهارت شناخت فرصت‌های کارآفرینی را برای رهایی از بیکاری با تمرین خوب دیدن و خوب شنیدن بدست آورند و برنامه روزانه و ماهانه و سالانه خودشان را برای کارآفرین شدن تنظیم کنند. در جلسه خویشتن‌پنداری با تأکید بر مفهوم خویشتن‌پنداری به معنای تصور و پندار فرد از خود به اعضا کمک می‌شود تا با شناخت توانمندی‌ها و افزایش دید مثبت نسبت به خودشان جرات بیشتری برای ریسک کردن و کارآفرینی پیدا کنند و شکست‌ها را به عنوان یک تجربه و متاثر از عوامل بیرونی در نظر بگیرند نه ناتوانی شان در انجام کارها. در جلسه نیازها با تأکید بر اهمیت توجه به نیازها و رفع آن برای کارآفرینی به اعضا کمک می‌شود تا با دو مهارت صد در صد ضروری برای کارآفرینی یعنی بازاریابی و نوشتن طرح کسب و کار آشنا شوند و این دو مهارت را با ایفای نقش و تمرین‌های نوشتاری کسب کنند و در جلسه تصمیم‌گیری با تأکید بر مراحل تصمیم‌گیری شامل شناخت مشکل، جمع‌آوری اطلاعات، تحلیل و تلفیق اطلاعات به اعضا کمک می‌شود تا با دو مهارت تفکر انتقادی به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات و مهارت تفکر خلاق به منظور تلفیق اطلاعات موثر به منظور تصمیم‌گیری آشنا شوند. این بسته آموزشی اثر بخشی‌اش را در ۵ پژوهش فکری و همکاران روی دانشجویان نشان داده است.

همچنین بسته آموزشی رفتار کارآفرینانه براساس محور خویشتن‌پنداری با تأکید بر تصور مثبت فرد درباره توانایی‌های خودش برای ایجاد انگیزه کارآفرینی، براساس محور پویایی با تأکید بر افزایش دانش و بروز کردن اطلاعات برای شناخت فرصت‌های شغلی، براساس محور هدفمندی با تأکید بر مشخص کردن هدف و برنامه‌ریزی برای دستیابی به آن برای تعیین ساختار (فردی یا شراکتی بودن کارآفرینی و نوع و میزان مسؤلیت‌ها)، براساس محور نیازها با تأکید بر تشخیص محدودیت‌های ایجاد شغل برای تأمین منابع مالی و انسانی مورد نیاز برای کارآفرینی، براساس محور تصمیم‌گیری با تأکید بر افزایش مهارت تفکر خلاق و انتقادی برای تعیین راهبردها، شناخت مشکلات احتمالی و ارائه راه‌حل‌های مناسب جهت رفع مشکلات طراحی شده است. این بسته آموزشی اثر بخشی‌اش را در ۲ پژوهش فکری و همکاران نشان داده است. لذا پیشنهاد می‌شود الگوی چند محوری شفیع‌آبادی برای آموزش مهارت‌های کارآفرینی و رفتار کارآفرینانه مورد استفاده قرار گیرد.

منابع و مآخذ:

[۱] انصاری‌الحسینی، فاطمه سادات (۱۳۸۸)، بررسی عوامل موثر در بیکاری. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی رودهن.

- [۲] لپیچیک، جان جی (ترجمه مهدی زارع بهرام‌آبادی و عبدالله شفیعی‌آبادی، ۱۳۹۰). طرح ریزی درمان در مشاوره حرفه‌ای. چاپ اول، تهران: سمت.
- [۳] شفیعی‌آبادی، عبدالله (۱۳۹۲). راهنمایی و مشاوره شغلی و نظریه‌های انتخاب شغل با تجدید نظر کلی و اضافات. چاپ دوم، تهران: رشد.
- [۴] احمد پور داریانی، محمود (۱۳۸۶). کارآفرینی. چاپ هفتم، تهران: پردیس.
- [۵] لئون، جی. ای. ام و گرجیوسکی، ام (ترجمه کیومرث زرافشانی، امیر حسین علی بیگی، و فرزاد اسکندری، ۱۳۸۷). روان‌شناسی کارآفرینی (پژوهش و آموزش)، چاپ اول، کرمانشاه: دانشگاه رازی.
- [۶] تیموری، روح ا... و علاقه بند، علی (۱۳۸۷). مقایسه ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی در میان دانش‌آموزان دبیرستان‌های پسرانه غیر انتفاعی و دولتی شهر کرج، پایان نامه ارشد دانشگاه علامع طباطبایی.
- [۷] فکری، کترین؛ شفیعی‌آبادی، عبدالله؛ نورانی پور، رحمت‌الله، و احقر، قدسی (۱۳۹۰). توانمندسازی زنان سرپرست خانوار از راه آموزش مهارت‌های کارآفرینی با طراحی جلسات مشاوره شغلی براساس الگوی چند محوری شفیعی‌آبادی، همایش ملی زنان سرپرست خانوار، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- [۸] فکری، کترین؛ شفیعی‌آبادی، عبدالله؛ نورانی پور، رحمت‌الله، و احقر، قدسی، ۱۳۹۲. مقایسه اثر بخشی دو دیدگاه مشاوره شغلی بر رفتار کارآفرینانه، فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، سال ۴، شماره ۱، ص ۱۹-۲۲.
- [۹] فکری، کترین؛ شفیعی‌آبادی، عبدالله؛ رفاهی، ژاله؛ و زابلی، پریسا (۱۳۹۲). مقایسه اثر بخشی مشاوره شغلی به شیوه الگوی چند محوری شفیعی‌آبادی با نظریه یادگیری اجتماعی کرامپولتز بر مهارت‌های کارآفرینی دانشجویان مشاوره و روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، طرح پژوهشی مصوب دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- [۱۰] فکری، شفیعی‌آبادی، نورانی پور، و احقر (۱۳۹۱). ساخت و اعتباریابی پرسشنامه مهارت‌های کارآفرینی، فصلنامه پژوهشنامه تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد، سال ۷، شماره ۳۱، ص ۱۱۶-۱۰۱.
- [۱۱] فکری، شفیعی‌آبادی، نورانی پور، و احقر (۱۳۹۱). ساخت و اعتباریابی پرسشنامه رفتار کارآفرینانه برای مشاوره شغلی، فصلنامه پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره، سال ۲، شماره ۱، ص ۱۶۴-۱۵۳.

[1] Mair, J. (2002). **Entrepreneurial behavior in a larg traditional firm: Exploring key drivers** . Published by IESE department of strategy INSEAD: Fontainebleau, Barselona.

[2] Fekri, k. , Shafiqabady , A., Nooranipour, R., Ahghar, Gh (2012-A). **Determine and compare Effectiveness of entrepreneurship education Based on Multi- axial model and Theory of constraints and compromises on learning entrepreneurship skills** . Procedia - Social and Behavioral Sciences Journaul , number 69,pp. 566-570.

[3] Fekri, k. , Shafiqabady , A., Nooranipour, R., Ahghar Gh (2012- B). **Comparison effectiveness stability in two career counseling approaches on entrepreneurship skills over time**. The European Journal of Social & Behavioural Sciences. , volume 2, number 1,pp.553-561.

[4] Fekri,K, Shafiqabadi.A, Nooranpour, R and Ahghar, Gh (2013). **Compare effectiveness of Shafiqabadi's Model withGottfredson's Theory on perdurability of entrepreneurial behavior**. Reef Resources Assessment and Management Technical Paper, volume ۳۸, number ۲,pp. ۳۲۳-۳۴۰

[5] Fekri, k., & Shafiqabady , A. (2013). **Compilation of Multi-axial Model and Social Learning Theory At Entrepreneurship Education**, Advances in Environmental Biology, volume ۷, number ۸, pp. 2013-2019.